కథానిక :

బండి నాగన్న

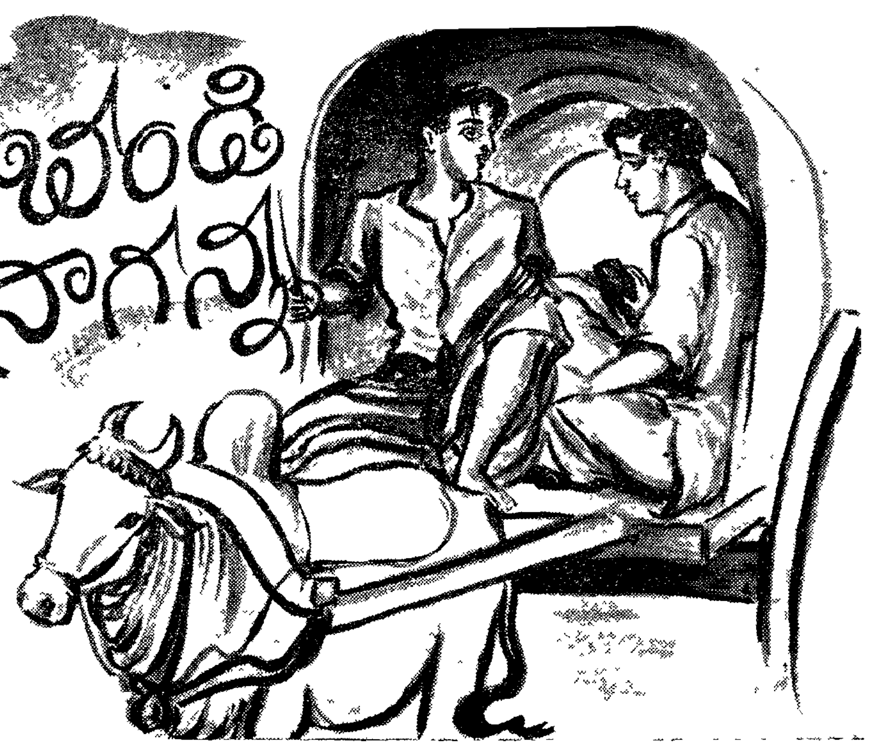

రచన : శ్రీ ఆర్. రామనాథరెడ్డి

పోస్టుమేన్ కవరు యివ్వడం తడవుగా "అమ్మా, ఉత్తరం వచ్చిందే మనకి..."అంటూ అమ్మ దగ్గర పడ్డాను. పచ్చడి చేస్తున్న అమ్మ, చిట్టి కప్పగించి, చేతులు కడుక్కుని విప్పి చదివింది. అది చూచి అమ్మిలా చెప్పింది "బాబూ, నాన్న గారు రమ్మని వ్రాశారా మన ల్నందరినీ. అందరం వెళ్ళిపోదాము" అంది నవ్వుతూ... "ఎల్లుండే ప్రయాణ"మనీ మరలా చెప్పింది. నా కేదో సంతోషములో మునిగినట్లయింది. ఇది నా చిన్ననాటి సంగతి. నా కప్పటికి 8 సం॥లను కుంటాను.

"మనకు జత ఎవళ్ళే?"అన్నా మా యమ్మతో. అమ్మ ఉత్తరం మరలా చూపి, అంగలో ఉంది గావల్ను, "భరద్వాజ్ ఉన్నాడుగా, ఎరిగిన వాడు" అంది.

మా నాన్న రాంనగర్ బదిలీ అయ్యి మూడు నెల లయ్యింది మరలా వచ్చి తీసుకెళ్తా నని చిట్టినీ, నన్నూ బుజ్జగించి వెళ్ళిపోయాడు. మరలా రానేలేదు నాన్న.

అది రాంనగరము వెళ్ళే రోజు అమ్మ ప్రయాణసన్నాహమంతా చేసింది. పయన మయ్యేం. చిన్న పిల్లలకు ఎక్కడకైనా సరే ప్రయాణం గావడం మహా సరదా. రాంనగ రెరిగినవాడు భరద్వాజ్ ఒక్కడే. భరద్వాజ్ మా నాన్న తమ్ముడు. అంచేత మమ్మల్ని తీసుకు వెళ్ళేబాధ్యత అతనికి తప్పిందికాదు.

అదే నేను మొరటితూరి రైలు ఎక్కడం. చిట్టికీ, నాకూ ప్రయాణం చాలా ఆనందాన్నిచ్చింది. రెండురోజులకు రాంనగరు చేరుకున్నాము. చీకటి పడిపోయింది. మే మొస్తామని కాచుకూచున్న నాన్నమమ్మల్ని చూచి వచ్చారు. అందరము కారులో బయలుదేరాం యింటికి. పట్టణం గావడంవల్ల గావల్ను ఎన్నో దీపాలతో పట్టపగలులా ఉంది. నా కేమీ అంతు తెలియడం లేదు. నాన్నమాత్రము చిట్టిని ఒడిలో కూచోబెట్టుకుని అంతా చెప్పేస్తున్నాడు. నా కదే కోపంగా ఉండేది నా దృష్టి యింకోలా మారింది. నా కొక జతగాడు, ఆడుకొందుకు యిక్కడ యిచ్చట ఉంటుందా?—అన్న ఆలోచనలో పడ్డాను. ఇంతలో కారు ఒక డాబా ముందాగింది. "ఇదేరా, చిట్టీ మన యిల్లు"అని చిట్టిచెవిలో చెప్పాడు నాన్న. నే నది విన్నాను గనక యిదే గావల్ను అనుకున్నాను.

అది చక్కని డాబా. విద్యుద్దీపాలతో వెలుగుతోంది. గుమ్మం ముందరనుండి చటుక్కున వచ్చి సామానంతా అందుకుని యింట్లో పెడ్తున్నాడో కుర్రాడు. అతడు నాయంతే ఉన్నాడు. అయినా నాబట్టలున్నంత తెల్లగాను, క్రొత్తవిగాను అతని బట్టలు లేవు. చినిగిపోయినవీ, పాతవీని. వాళ్ల నాన్న మంచివాడు కాదు గావల్ను అనుకున్నాను. మంచోడైతే ఎందుకు కుట్టించడు మా నాన్నలా!

చిట్టి నాన్నచంక యెక్కింది. నాన్న "ఇంట్లో పనిచేయడానికే కుర్రాడి నేర్పాటు చేసాను.; యీ యిల్లు బాగుందా?" అంటూ లోపటి అరుగుపై నుంచుని అమ్మతో చెబుతున్నాడు. నాన్నమాటలు నా కేం బాగులేవు.

"ఇంట్లో పనిచేయడానికా యీ కుర్రాడు ఎప్పుడూ నాతోనే ఆడుకుంటే ఎంత బాగుండును! అనుకున్నాను. వెంటనే అమ్మ "యిల్లు అద్దెంత!యేవిటి? కుర్రాడి నెంతకు కుదిర్చినట్టు" అని నాన్నతో ప్రసంగం మొదలుపెట్టింది. "తర్వాత మాట్లాడదాము. భోజనానికి పద" అన్నాడు నాన్న. మా కొఱకు ముందే తెచ్చి పెట్టాడు నాన్న భోజనం. అమ్మ విస్తటిలో పెట్టేసింది. నా కేదో తోచింది... "అ... అబ్బాయి తిండమ్మా—అన్నం?" అన్నాను. చూచారా.. అమ్మ కళ్ళెర్రజేసింది. నోరుముయ్ వెధవా అంటూ కొట్టే పర్యంతం వచ్చింది. అల్లా నే నడం తప్పు కాబోలు అనుకున్నాను. అయినా నన్ను కొట్టే కారణం యేమిటా యని నాకు కోపము వచ్చి అన్నం మానివేసాను. నాన్న యెంత బ్రతిమాలినా వినక బయటి కొచ్చి వేశాను. ఆ కుర్రాడు.. మా నాన్న అనుకుని గావల్ను ఉలిక్కిపడి లేచాడు. నన్ను చూచి నవ్వుతున్నాడు. ఒకే వయస్సునందున్న పిల్లల మధ్య.. వా రొకరి కొకరికి క్రొత్తవారైనా... స్నేహ మిట్టే యేర్పడుతుంది. నేను చాల ఆనంద పడ్డాను అతని పరిచయంవల్ల; భరద్వాజ్ నాన్న రైలులో నాకు కొన్న బిస్కట్ల పొట్లముంటే అతని చేతి కిచ్చాను. ఎందుకో మరి.. అతడు తీసుకుంటంలేదు. చటుక్కున చేతిలో పెట్టి పరుగెత్తిపోయా. ఆ రాత్రేమి...నిద్రపట్టలేదు. నాకు.. చాలాగా ఉంది అతనితో ఆడుకోవాలని, అతడు చెప్పే కథలు విందామని... నే నిచ్చిన బిస్కత్తులు తిని ఎంత సంతోషిస్తాడో అని.. ఇవే ఆ రాత్రంతా నా ఆలోచనలు.

౨

ఆరాత్రి గడిచింది. తెల్లారేముందే వచ్చాడు కుర్రాడు యింటికి. నవ్వుతూ అతని కళ్లు నన్ను పలకరించేయి. నన్ను కిల్లిగింతలు పెట్టాయి. అతని పేరు నాగన్నంట. ఏదో పని చూస్తూ. చావడిలోనికి వచ్చాడు. నా గదిలోనికి లాక్కెళ్ళదామని పట్టుబట్టాను. కాని అతడు రాలేదు. 'ఏం నాగన్నా ?' అన్నా కోపావేశంతో. బాబూ......నే నీ చావడి దాటి రావడాన్కి వీల్లేదు అని బయటికి పోయాడు. అతని మాటలు నా కేమీ తెలియలేదు. మతి పోయిందా అనుకున్నా. నాగన్నతో నేనూ బయటకిపోయాను... "భోజనం చేశావా నాగన్నా?" అని నే నడిగితే "ఇవ్వాళ చద్దన్నంలేదు బాపూ" అని జవాబు చెప్పాడు. నాగన్న కాఫీ త్రాగడు గావల్ను అనుకొన్నా. ఇంతలో అమ్మ నన్ను కాఫీకి పిలిచింది. వెళ్లక తప్పిందికాదు. నాగన్న మాత్రము బయటనే ఉన్నాడు. ఆవేళ ఉప్మా చేసింది అమ్మ. చిట్టికీ నాకూ సాసర్లనిండా పెట్టేసి, కాఫీ పట్టుకొని నాన్నఆఫీసు రూములో కెళ్లింది అమ్మ. నాకాఫీ, ఉప్మా నాగన్న కివ్వాలని బయటకొచ్చాను. నాగన్న మాత్రము "ప్రచ్చుకోనుబాబు, తినగూడదు" అని బ్రతిమాలుతున్నాడు. నా కా మాట లేమీ బాగుండడములేదు. చిట్టి అమ్మతో చెప్పేసింది గావల్ను, ఉగ్రస్వరూపిణియై చటుక్కున బయటి కొచ్చేసింది అమ్మ. నా జబ్బ పట్టుకుని లోపలికి తీసుకుపోయి తెగ బాదింది. నా కింకా జ్ఞాపకము. నాగన్న లోపలికి రావడాన్కి వీల్లేదు. లేకపోతే అడ్డుపెట్టి ఉండేవాడేమో! ఈ సంగతి నాన్నకేమీ తెలవలేదు. సాయంత్రము 4 గంటలకు మమ్మల్ని షైరుకు తీసుకెళ్లమని నాన్న నాగన్నకు ఆర్డరిచ్చేవారు. పాపఉన్న. బుల్లికారును తోసకుంటూ నాగన్న వచ్చేవాడు. చిట్టీ, నేనూ కూడా నడచి వెళ్లేవాళ్లం. నాగన్న కెక్కువ కష్టమని చిట్టీ, నేనూ, కాస్సేపు బుల్లికారును తోసేవాళ్లం. నాగన్న కష్టపడడము నా కిష్టంగా ఉండేది కాదు. అయినా మా కిచ్చేవాడు కాదు. అంతే నేను కోపగించేవాడిని. అంచేత యివ్వక తప్పేది కాదు. ఇల్లు సమీపిస్తే, గసగసలాడుతూ అతనే దొర్లించేవాడు కారును.

వెంటనే అమ్మ, మమ్మల్ని దొడ్డిదారిని తీసుకుపోయి శుభ్రంగా స్నానం చేయించి మరొక బట్టలు వేసేది. "స్నానం యిప్పు డెందుకేం, బట్ట మాయందే మారుస్తావేం? "అంటే" నా కెగురాడతావ్ వెధవా—అంటరానివాడితో యిప్పటిదాకా తెగ తిరిగి!" అంది. అమ్మమాటలు నా కేం తెలిసేవి కావు. అమ్మ కోప్పడే కారణము కూడా తెలిసిందికాదు. ప్రొద్దున్నే. దూరాన గల కొళ్లాయినుండి పడిపోయినన్ని నీళ్లు జేరవేయడము - బజారు పని - యింట్లో పనులు చెయ్యడము - మళ్లా నాన్నతో ఆఫీసుకు పోయి అచ్చటిపనులు చూచుకుని 4 గంటలకు యింటికి వచ్చి నీళ్లు జేరవేయడము- ఆ తర్వాత మమ్మల్ని షైరుకు తీసుకు వెళ్లడము—యిదీ నాగన్న రోజూ చెయ్యాల్సిన పని. నేను బడికి వెళ్లేవాడినేగాని నా మనస్సంతా నాగన్న మీదే ఉండేది. అతని మాటల్లో, చెప్పే కథల్లో ఉండే మాధుర్యమే దానికి కారణమై యుండవచ్చు. అతని ముఖంలో నిష్కల్మష ప్రేమ కనపడుతుంది. అతని నవ్వే ముఖం నాకు చాలా హాయి నిచ్చేది.

అమ్మ యేమి వండినా- అతని కేమీ పెట్టేది కాదు, ఆతనిచేత పనులు యెక్కువగానే చేయించేది. పనులభారంవల్ల తఱచు ఆలస్యంగా వెళ్ళేవాడాఫీసు పనికి నాగన్న. అక్కడ నాన్నకూడ తిట్టుతుండేవాడేమో!

ఒకరోజున యెందుకో మరి నాగన్న రాలేదు. నాగన్న రాకపోవడం చూచి అమ్మకు కోపం హెచ్చయిపోయిం దంటే - ఆశ్చర్యం లేదు. రుసరుస లాడేస్తుంది. వాడిపై శాపనార్థాలు పెట్టేస్తుంది. నీళ్లు జారవేసుకోడమూ మొదలైన పనులన్నీ అమ్మే చేసుకోవలసి వచ్చింది. ఆ కష్టమంతా అమ్మకిప్పుడు తెలిసివస్తుం దనుకున్నాను. అమ్మ చాల కష్టపడి పోయింది. అమ్మయ్య అని ఓ మూల కూర్చుండిపోయింది.

కాస్సేపటికి నాగన్న ఆత్రుతగా వచ్చాడు బయటనే ఉన్నాను నేను. 'అమ్మగారి నిలా పిలు. బాబూ'అన్నాడు. అతనికంఠం వణికిపోతోంది. కంగారు పడిపోయి మాట్లాడలేకపోతున్నాడు. ఎందుకో నా కేం తెల్లేదు. మునుపటిలా నాతో కులాసగా కబుర్లు చెప్పే స్థితిలో లేడు. నాకు చాలా విచార మొచ్చిం దతని వాలకం చూచి. అమ్మతో చెప్పాను నాగన్న వచ్చాడని. అసలే అతనిపై కోపంగా ఉందేమో.. "వచ్చాడూ.. నాగడు"అని రుసరుసలాడుతో బయటికొచ్చింది. ఆ వాతావరణం చూచి నేను చాల భయపడ్డాను. "ఏరా యింత ఆలస్య మయింది!" ఇదే అమ్మ మొదటి ప్రశ్న. ఇంకా పనిచెయ్యడాని కొచ్చాడనుకుంది గావల్ను. నాగన్న యిలా చెప్పడం ప్రారంభించాడు. "రాత్రినుంచి మా అమ్మకు వాంతులు విరోచనా లండి. అందరూ కలరా అంటున్నారు. డాక్టరుకు చూపిద్దామని ఉంది." అనీ అనడంతో అనేక నీటి బిందువులు రాలినై అతని కళ్లనుండి. ఏదో బలవంతమైన శక్తి ఆతని గొంతును నొక్కిపట్టేసింది. ఇక మాటాడలేకపోయాడు. "ఏం నాగన్నా, మీ నాన్న లేడూ" అన్నా నేను. లే డన్నట్లుగా తల వూపాడు మరింత విచారంగా. "నీ కెందుకురా వెధవకి?" కసిరింది అమ్మ. "అయ్యో, పాపము నాగన్నా! అమ్మకు జబ్బు చేస్తే నాన్న యెంతమంది డాక్టరులను తీసుక్కవచ్చి మందు లిప్పించేవాడో!" అనుకున్నాను. అమ్మకు సాయంత విచారము కల్గలే దనుకుంటా. కలిగే అవసరం కూడా అమ్మకు లేదు.

నాగన్న మరలా ప్రారంభించాడు: "అమ్మా, 5 రూ॥ లు యివ్వండి. చాల జరూరు, జీతములో కోసుకుందురుగాని అమ్మా. మాయమ్మను బ్రతికించండి!" అంటూ అమ్మను బ్రతిమాలాడు. జీతము యిచ్చేవారిదగ్గిర కెళ్లక పోయావు ! అంది అమ్మ, యింకా కోపంగానే. "బాబుగారు మీదగ్గిర కెళ్లమన్నారు" అన్నాడు. అమ్మ ధోరణిచూస్తే నాకేమీసహించలేదు. విచారంగ యింట్లో కొచ్చేసాను. చిట్టికూడ నావెనకాతల వచ్చేసింది. చిట్టి యేడ్వడం నే చూచాను. నా కింక యేడ్పు ఆగలేదు. అమ్మ నాగన్నను వెళ్లగొట్టి యింట్లో కొచ్చింది. మాస్థితి చూచి మరింత కోపం తెచ్చుకొని మమ్మల్ని బాదింది. మాపైనా నాగన్నపైనా ఏమి పగో అమ్మ[illegible]

ఆ మర్నాడు నాన్న కబురు తీసుకొచ్చాడు —నాగన్నతల్లి! చచ్చిపోయిందని. నాకు పట్ట లేనంత దుఃఖము వచ్చింది. అంత నాగన్న మళ్లీ మాకు కనపడలేదు. నా కాతని ముఖము అల్లానే జ్ఞాపక ముండిపోయింది. రోజూ ఆ వేళలకు జ్ఞాపక మొచ్చేవాడు. చిట్టీ, నేనూ నాగన్నను తీసుకురమ్మని నాన్నను బ్రతిమాలాము. నాన్న అంగీకరించి వెళ్లారు.

నాగన్న యెక్కడికో వెళ్లిపోయాడట— అన్న కబురు మాత్రం తెచ్చారు నాన్న. అప్పటినుండీ నాగన్నజాడ లేదు. ఇంక కన్పడతాడన్న ఆశకూడ పోయింది మాకు. అతని వల్ల నేను పొందే ఆనందానికి గట్టు తెగిపోయింది. చిట్టికూడా బెంగగా ఉంది కొంతకాలము. ఆ రోజుల్లో యుద్ధంలోకి తీసుకునేవారు యువకుల్ని. సైన్యంలో చేరిపోయాడని అనుమానమొచ్చింది. కాని సైన్యంలో చేరలేదన్నట్లు నాన్న దృఢంగా తెలుసుకొచ్చారు. పాపం నాగన్న యేమయ్యాడో అన్న విచారము నాలో చాలకాల ముండిపోయింది.

నాన్నగారితోపాటు రాంనగర్‌లో రెండేళ్లపాటు గడిపాము. చిట్టి నేను.. మాత్రము మూడుసార్లు యింటికి వెళ్లివచ్చాము భరద్వాజ్ నాన్నతో.

ఇంట్లో పనిచేయడానికి నాన్న మరెవరినీ నిర్ణయించలేదు. "ఎందుకు వాళ్లు ? డబ్బుఖర్చు. వాళ్లు పనికూడ చేయరు"అన్న అమ్మసలహాపై మానేసుంటాడు. అమ్మే కష్టపడి పనులన్నీ చేసుకోడంలో చాల నీరసపడిపోయింది. ఆ సంవత్సరంలోనే రాంనగర్‌నుండి నాన్నకు బదిలీ వచ్చింది కాకినాడకు. కాకినాడ రాక తప్పింది కాదు. కాకినాడ మకాంతో వచ్చాము. నాన్న మకాము కుదిర్చాడు. కాలేజీ కో మైలు దూరంలో ఉంది యిల్లు.

అప్పుడే యుద్ధం అయిపోయింది. యుద్ధంలోనికి వెళ్లిన భారతసైనికులు విడుదల చేయబడ్డారు. నాగన్న యింకా జ్ఞాపక ముండక పోలేదు. నాగన్నకూడ యుద్ధంనుండి వచ్చేస్తాడేమో అనుకున్నా "ముందు నాన్న చెప్పాడు కద నాగన్న యుద్ధంలో చేరలే"దని. అంచేత ఆ ఆలోచన పోయింది. ఏమో... నాన్నప్పుడు తెలుసుకొచ్చాడో లేదో! అయినా నాగన్న ఎక్కడికి పోతే నాన్నకేం అవసరం?

నేను ఆవేళ కాలేజీనుండి వస్తున్నాను. ఒంటిగంటవేళ. ఎండ మహాతీవ్రంగా ఉంది. నెత్తి మాడేసేస్తుంది. నాముందరే ఒక ఒంటెద్దు బండి నడుస్తోంది. దాన్ని తప్పించి ముందర పోదామని నా ఉద్దేశము. బండి కుర్రాడు నన్నొగాదిగా చూచి యేమనుకున్నాడో "బండి యెక్కండి బాబు" అన్నాడు" "డబ్బులు లేవోయ్, అయినా ఆ కనపడే వీధిలోని మొదటి యిల్లే మాది" అన్నాను. పర్వాలేదు, ఎక్కండి బాబు అన్నాడు......పోనివ్వడ మేమని యెక్కాను...........బండి రోడ్డుప్రక్కగా ఆపి నావంక తదేకధ్యానంగా చూస్తున్నాడు.... మాట్లాడదామని ఆతని పెదవులు ప్రయత్నిస్తున్నాయి. ఎందుకో ఆతని కళ్లు చేమ్మగిల్లేయి. ముఖవర్చస్సంతా మారిపోయింది. నన్ను చూచి

(16 వ పేజీ చూడుడు)

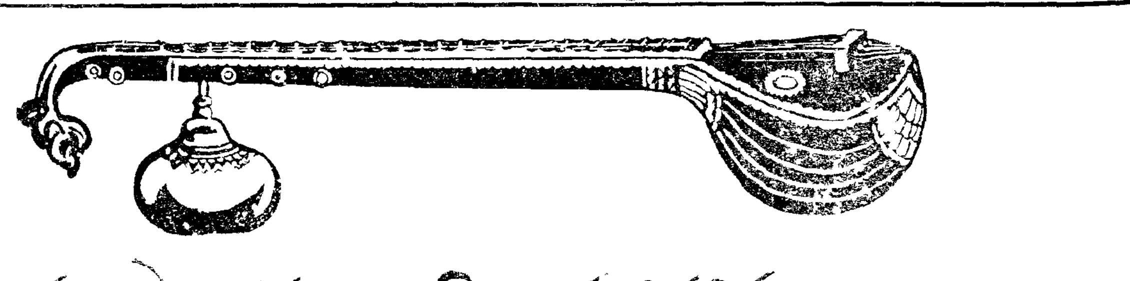

తాళ్ళపాకవారి పదములు

శ్రీ రాళ్లపల్లి అనంతకృష్ణశర్మ

౨౪

అన్నమయ్యగారి రచన: (సంపు ౨; ప.ర౨)

శంకరాభరణం-చతురశ్రరూపక తాళం

[పల్లవి]

(౧) సరిగమగా రిగరి। సా,, సని। సా, ని సగరి రి, గ। సా, రిగా గరిపమగర
అందు కే పర గ య్యా నా హా నా

(౨) సరి గాపమ మగ రిగమ గరి। సా,, గరిసని। ధసాని సరిరిసరిగగరి। గసరిగమగ
కందు కే వర గ య్యా నా హా
గరిపమగరి
నా

(3) సరిగామప గమరి। ,, సస। సనిసరిరిసరిగగరిగమ। ధప పమ మగ పమ మగ గరి
కందు కే వర గ య్యా నా హా నా

(౪) ససరిగ గమధపమ పగరి। సా,, గమ। పధాప ధానీధపామ। గమపధాప సనిపమగరి
కం దు కే వర గ య్యా నా హా నా

(౫) ససమగరిగమ పపపా మపగరి। సా,, మగమప। ధని సని ని సగరిరి సరి। సనిధరి
అం దు కే వర గ య్యా నా హా
సని సధపమగరి (కందుకే)
నా

[అనుపల్లవి]

(౧) సాపమగా మగారి। సాగరిగా
విం దు ల నీ చే త లి వే

(౨) సాపమగా గాపమ గరి। సా, రిగమ రిగా
విం దు ల నీ చే త లి వే

(3) సా, ధ ధప మధ పమగరి। సరిగమ పమ గమ గా
విం దు ల నీ చే త లి వే

(౪) సా ధ ధ ధప సని। సనిదనిపా మధపమగా
విం దు ల ని చే త లి వే

(౫) సా స స సా, ని। సనిధనిపాగమపా। గమ పదాప పధని। పా, మగమధపప మగరి (అందుకే)
విం దు ల నీ చే తలి వే వి చా రిం చ వ య్య

[చరణం]

, గమ పా, ప। ప పా పా మ।, పమపా సనిధా పా। గా, మపా పమ గా మగ
నిగమాంత విదు లెల్ల నీ వుప సులు గా వ గా

, రి గమా పధప పమ గా। రిగమగరి గమపగరిసా।, సస మగరిసపరి। గా,,,,
వెగటుగ నా డెం దు వెద కి రో,

, ధ ధా ధ ధపమగమా। మపధనీప ధనిసాసా।, నిసా గమరి సా స। సనిరిసనిధ నిససా।
జగతి యో గీ శ్వ రులు సరి నీ వు గొ లైత ల

, ప మ పా ధ నీ సా గరి। సా సనిధప మపధని। సా, రి సనిధా పమ। గమపధనిససధపమగరి (అందు)
త గి లిన వే శ ల నె ట్టు ధ్యా న ము చే సి రో

ఇట్లే ఈ క్రింది చరణములు:

(౨) పరమగురువు లెల్ల - పాలు నీవు దొంగిలగ
అరసి నీ మహిమ లే - మని చెప్పిరో!
సురలు నీవు రేపల్లె - జొచ్చి పాటియాడగను
ఇరవై నీ వెంట వెంట - నెట్ల తిరిగిరో! (అందుకే)

(౪) కోరి మును లెల్ల నీవు - గోపాలురతో నాడగ
సారె పొగడి యేమని - చదువుదురో!
ఈ రీతి శ్రీ వేంకటేశ - ఎదుట నీ వుండగాను
నేరిచి నీ దాసు లెల్ల - ని న్నెట్ల మెచ్చిరో! (అందుకే)

లఘుటీక: విందులనీచేతలు=ఆనందదాయకములైన నీ పనులు; నిగమాంతవిదులు=వేదాంతాలు చదువుకొన్నవారు; వెగటుగ=మనోవేదనతో; సరి=సరిగా.

ముద్రితపాఠములు: నిగమాంతవీథులెల్ల.

బండి నాగన్న

(11-వ పేజీ తరువాయి)

తన బంధువులెవరైనా అని అనుకునుంటాగా అని నా ఊహానం.

"ఏమోయ్, బండి ఆపావేం? అల్లా మారిపోయావేం?"

"లేదండి...దయుంచి మీ పేరు చెప్తారూ?" అన్నాడు.

"దీనికేనా... . బాపూ" అన్నాను. "బాపూ"...అని ఉచ్చరించి మరింతఆశ్చర్యంగా చూచాడు.

మీ నాన్నగారి పేరు. ?.....రామానందం గారు. వెంటనే అతని కళ్లు గిర్రుమన్నాయి. రెండు వెడినీటి బిందువులు జారాయ్ కంట్లనుండి. ఎందుకో నాకూ దుఃఖం వచ్చింది. అతడు నా రెండు చేతులూ పట్టుకొని గుఃఖిస్తూ, బాపూ, నేను నాగన్న నన్నాడు. నాగన్న కళ కొంత అతనిలోయున్నా పూర్తైన మార్పు రావడము వల్ల నిర్ధారణ చేసుకోలేక పోయాను. అమ్మ, నాన్న, చిట్టి క్షేమములు వెన్వెంటనే అడిగేవాడు. అమ్మ, నాన్న అతనిని పూర్తిగా మఱచి యుంటారు. పాప పెద్దదయిందా అన్నాడు. నేను తగిన సమాధానము లిస్తూ అతనిని తృప్తిపఱచాను...ఇద్దరమూ బండిలో బయలుదేరాము. ఏం నాగన్న...రాంనగరు వదలిపెట్టి ఏడకు పోయావు...ఇక్కడ బండి తోలుతున్నావు? అని అడిగాను తెలుసుకుందామని. నాగన్న తన గాథా నిలా చెప్పసాగాడు:

"బాపూ.. మా అమ్మ చనిపోడంతో నాకు మతి పోయినట్లయింది. ఆధారంగా ఉన్న అమ్మే పోగా నిరాధారుణ్ణయ్యాను. బ్రతుకుపై నాశాశ పోయింది. మరల తమ యింటికి కూడ రా బుద్ధి పుట్టలేదు. అంతే. యుద్ధంలో సిపాయిగా చేరాను. మొదట నన్ను నాగపురములో ఉంచారు. తర్వాత జబ్బల్పూర్ నన్ను మార్చారు. అక్కడనుంచే యిప్పుడు డిస్చార్జి చేయబడింది. చాల సరదాగ ఉండేద బాపూ.. కాని చాల దినాలవఱకు బెంగగా నుండేది. మీరంతా జ్ఞప్తికి వచ్చేవారు. చాల దుఃఖించేవాడిని.

"5 సం॥ల పాటు యుద్ధంలోనే ఉండిపోయాను. విడుదల చేశారు. మాజీ సైనికులకు భూము లిస్తామని ప్రకటించింది ప్రభుత్వం. నేను పెట్టిన పిటీషనుఫలితంగా 5 ఎకరాల సవటకొండ్రె యిచ్చారు. అదీ మరమ్మతుచేసి పండిద్దామని గంపెడాశ పెట్టుకు న్నాను. కాని మొన్ననే లాగేసుకుంది ప్రభుత్వం. ఆస అడియాస అయ్యింది. మా వూరి జమీందారు గార్కి అయ్యిందా భూమి 5 ఎకరాలు. రాంనగరు వదిలేసి యిచ్చటికి వచ్చేశాను. ఇదిగో ఆఫీసరుగార్కి బండి తోలుకుంటూ బ్రతుకుతున్నా. హాయిగా ఉంటోంది." లేమిగలవారికి ఎంత గలిగితే అంతే సంతృప్తి ఆ తృప్తి కలిమి గలవారి కుండదు.

"కాని భూములిచ్చి మరలాలాక్కడములో ప్రభుత్వం మాపట్ల ద్రోహంగానే ప్రవర్తించిందని చెప్పాలి."

నాగన్న అలా చెప్పేస్తుంటే నా కాశ్చర్యం వేసింది. అతడంత చక్కని పదాలతో స్పష్టమైన భాషలో వాగ్వివాదపోటీలో మా "బడుగు"లా ఉరిమేస్తుంటే నాగన్న చాల జ్ఞానవంతుడయ్యాడనే ఆశ్చర్యం నాలో మరింతగా ఉద్భవించింది.

ప్రభుత్వంపై నాగన్న పూర్తివిశ్వాసాన్ని కోల్పోలేదు. జాతీయప్రభుత్వం మాజీ సైనికులను కని పెట్టుతుందనే పూర్తి నమ్మక మతనిలో ఉంది.

ఇంతలో మాయిల్లు రావడమువల్ల ఆపమన్నాను. ఇంటికి రావలసిందిగా యెంతేనా బ్రతిమాలాను. అతని కిష్టంగా లేదు ఎందుకో. ఏదో చెప్పి బండిని మళ్లించుకు పోయాడు.

ఓరోజున నాకు కనపడ్డాడు. నాకోసరమే వేచి యున్నానని చెప్పాడు. నాగన్న కేమైనా యిద్దామని మనస్సు కల్గింది. జేబులో ఉన్న రూపాయి తీసి యివ్వబోయాను. వద్దు బాపూ, అమ్మగారు యేసరకులో తెమ్మని యిచ్చుంటారు. అది నా కిస్తే యెలా? నేనెంత బ్రతిమాలినా, నా చేయి పట్టుకుని...వద్దు బాపూ అని బ్రతిమాలాడు. అమ్మసంగతి చిన్నప్పటినుండీ వాడికి పూర్తిగా తెలుసు. నిజంగా ఆ రూపాయి అమ్మ

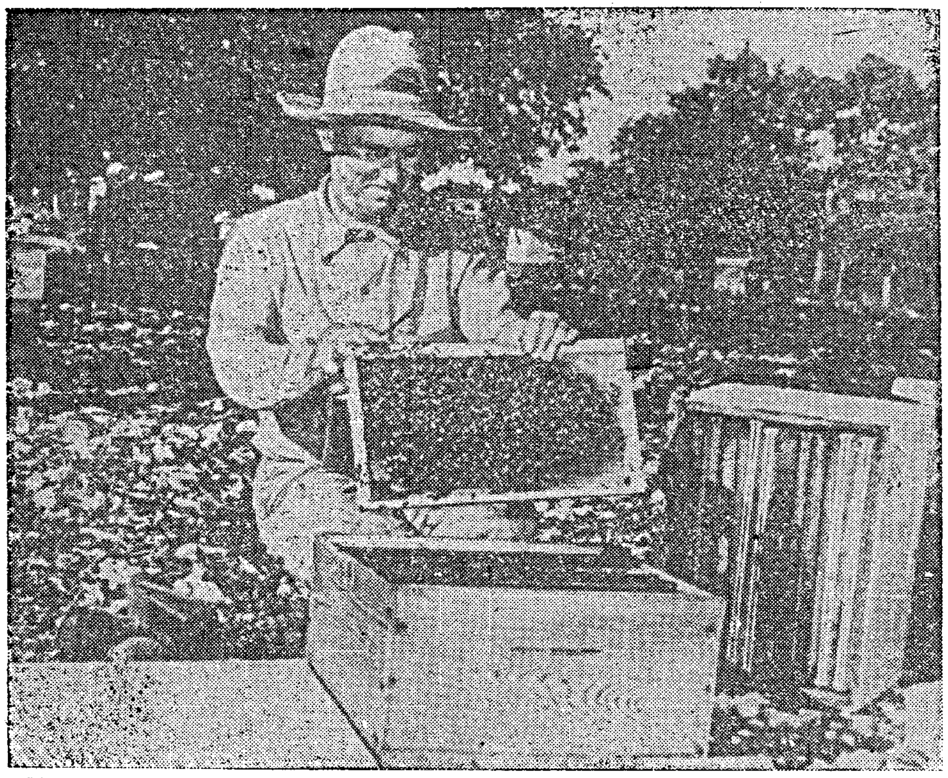

అంధుల సహాయసంఘము, నేర్పినవిద్యవల్ల, పుట్టు గ్రుడ్డిఅయిన ఈ కర్షకుడు, తన తోటలో తేనె టీగలను పెంచి తేనె తయారుచేసే జీవన వృత్తిలో నిమగ్నుడయిఉన్నాడు.

అంధులకు జీవనోపాధి

అమెరికాలో ప్రభుత్వసహాయం

జీవితంలో వృద్ధిపొందడానికి శరీర సౌష్ఠవం తప్పనిసరి అయితే ప్రపంచం ఒక్క అడుగు సాగలేకపోయేదే. మానవునిప్రవృత్తుల్లో దృష్టితో నిమిత్తం లేకుండా నిర్వహించగలిగేవి కూడా ఉన్నాయి. యునైటెడ్ స్టేట్స్ వృత్తి పునరావాసశాఖలో అంధులకి సంబంధించిన కార్యాలన్నిటినీ నిర్వహించే జోసెఫ్ క్లంక్ వాక్యాలివి. క్లంక్ 1919 లో తన 23 వ ఏట అంధుడైనాడు. అప్పటినుంచీ అంధులకు వృత్తులు నేర్పి జీవనోపాధి కల్పించడంలో నిమగ్నుడై ఉన్నాడు. అంధులుకూడా జీవనోపాధి సాధించుకోగల రనే విశ్వాసాన్ని వ్యాపింపచేశాడు. ప్రస్తుత ప్రభుత్వ పదవిలో చేరి అంధుల నిమిత్తం ఒక పెద్ద కార్యక్రమం నిర్వహిస్తున్నాడు.

వికలాంగులైన వారికి వృత్తులు పోకుండా సహాయం చెయ్యడానికి గాను కృషి చేస్తున్న వృత్తి పునరావాస శాఖ ఆధ్వర్యం క్రింద అమెరికన్, కాంగ్రెస్ 1943 లో ఒక పెద్ద కార్యక్రమం తలపెట్టింది.

అంధులు స్వతంత్రంగా స్వయం సమృద్ధంగా జీవితం గడుపుకొనేందుకు అంతకంతకు సదుపాయాలను ఎక్కువ చేస్తూ, ప్రతిఏటా మరికొందరు అసహాయులుగా, ఉంటూవచ్చిన గుడ్డివాళ్లు, స్వతంత్రంగా స్వయం పోషకంగా జీవనం సాగించుకోగల వృత్తులు అలవాటు చేసికొంటూ సంఘానికి ప్రయోజనకారులుగా తయారైయేందుకు అమెరికాప్రభుత్వం ఒక ప్రణాళికను తయారుచేసింది. కొలంబియా, హవాయ్ అలాస్కా, పోర్టోరికో ప్రభుత్వాలు కూడా ఈ ప్రణాళికను చేయూత నొసగి అమలులోకి తెచ్చేందుకు తమకృషినికూడా జతపర్చాయి.

ప్రభుత్వపుఏజెన్సీలు, వందలకొద్దీ ఉన్నాయి. గ్రుడ్డివాళ్లకు జీవనోపాధులను ఆ సంస్థలే చూపించసాగాయి. వాషింగ్టన్ లోని వృత్తి పునరావాస కార్యాలయ శాఖవారు కూడా ఈ కృషిలో సహకరిస్తున్నారు. నూరింట ఎనభై పాళ్లు అంధత్వం సంక్రమించిన వ్యక్తులందరూ ఈ ప్రభుత్వ సహాయప్రణాళికక్రింద ఉద్యోగాలకు అర్హులుగా ఉంటారు. ఒకొక్కప్పుడు అంతకు కొద్ది తక్కువగా దృష్టిమాంద్యం సంభవించే ఇతర వృత్తులకు అనర్హులై పోయిన వారికి కూడా ఈ ప్రణాళికక్రింద అర్హమైన శిక్షణ నైకొంటున్నారు.

వ్యక్తులకు తగిన ఉద్యోగాలు

ఈ ప్రణాళిక క్రింద అంగవ్యక్తులకు కావలసిన మానసికవైద్యము శారీరకవైద్యము సమకూరుస్తూ, వారివారి అభిలాషలు ఎల్లా ఉన్నాయో, ఏవృత్తులంటే వారికి అభిమానం ఉందో, అంధులైయుండీ ఆ వృత్తి అవలంబించటానికి కావలసిన శిక్షణనంతా ఇస్తారు. ఆ వృత్తిలో చేతపట్టవలసిన పనిముట్లు అన్నింటినీ వ్యక్తికి సమకూర్చి, వాట్లతో కంటిచూపు అవసరంలేకుండానే పనిచెయ్యటం ఎల్లాగో నేర్పుతారు. ఇల్లా శిక్షణ పూర్తిఅవగానే, ఆ వ్యక్తి ఏ వృత్తికి, ఏ ఉద్యోగానికి, సరిపోతాడో చూసి, అతనికి ఆ జీవనోపాధి కల్పిస్తారు. ఈ ఉద్యోగాలు చూపించటానికి, ప్రభుత్వసంస్థలూ, ప్రజాసంస్థలూ, వైద్యశాలలు, కాలేజీలు, వృత్తివిద్యాశాలలు అన్నిటినీకూడా ప్రభుత్వం ఉపయోగించుకొంటుంది.

ఈ పునరావాస ప్రణాళిక ఆరంభ సంవత్సరాలలో, ఇల్లా తయారయిన గుడ్డివాళ్ల సంఖ్య వందలమీద ఉండేది. కాని ఒక్క 1947 సంవత్సరంలోనే దృష్టిమాంద్యం సంభవించినవారు 5,000 మందీ, పూర్తి గ్రుడ్డివారు 2,157 మందీ వృత్తులలో ప్రవేశపెట్టబడ్డారు. ఆయా వృత్తులలో మామూలువాళ్లతో పనితనంలో పోటీకి నిలబడకలిగి, పూర్తివేతనాలమీదనే వీళ్లు ఈ వృత్తులు సంపాదించుకోగలిగారు. తర్వాత ఈ పనివాళ్లు ఎల్లా పనులు సాగిస్తున్నారో అని పరీక్షలుకూడా జరిపారు. వాళ్లు చేస్తూన్న పనులు ప్రశస్తంగానే ఉన్నాయి.

ఒకొక్క అంధుణ్ణి,శిక్షణ ఇచ్చి, వృత్తిలో ప్రవేశపెట్టేందుకు ప్రభుత్వానికి సగటున 1,300 రూపాయిలు ఖర్చు అవుతుందని అంచనా వేయబడింది, కాని ఈ ధనం వీళ్లమీద ఖర్చు పెట్టటంవల్ల, వాళ్లు ఇతరులమీద ఆధారపడకుండా, ఇతరులకు ఆ జన్మాంతము భారము గాకుండా, స్వతంత్రంగా స్వయంగా సంపాదించుకొంటూ జీవించటానికి వీలు కలుగుతూ ఉంది. ఈ విధంగా శిక్షణపొందిన ఒక అంధుడు ఇప్పుడు స్వయంగా వృత్తి సాగించుకోటంలో, ఒక చిన్నవ్యాపారం చేస్తూ సాలీనా 45,500 రూపాయలు సంపాదించుకొంటున్నాడు. ఇల్లాగే ఇతనిలాంటివాళ్లు మరికొందరుకూడా, ప్రభుత్వంనుంచీ మనోవర్తిగా దానధర్మాలు స్వీకరించవలసిన అవసరంలేకుండా, సంపాదించుకోటమే కాకుండా, వృత్తి ఆదాయాలపన్నుల రూపేణా ప్రభుత్వానికే మళ్లీ కొంత ధనం ముట్టచెప్పుకొంటూ సాటిపౌరులలాగానే సగౌరవంగా జీవించగల్గుతున్నారు.

స్వయంగా సంపాదన లేని గుడ్డివారికి ధన సహాయం చేయటంలో అమెరికా ప్రభుత్వం కొంత సహాయం చేస్తూనే వచ్చింది. అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రాలలోని 26 రాష్ట్రాలలోనూ, గుడ్డివాళ్ల సహాయార్థమై ఏదో ఒక రూపాన చట్టాలు ఉండనే ఉన్నాయి. కాని 1935 లో జాతీయసాంఘిక భద్రతా చట్టం, (*National Social Security Act in 1935*) అమలులోకి రావటంతో ఈ సహాయం వాస్తవికరూపం అందుకొన్నది. ఈ చట్టరీత్యా, ప్రతి రాష్ట్రప్రభుత్వమూ గుడ్డివారి సహాయార్థమై,ఒకొక్క వ్యక్తికి 30 డాలర్లు (సుమారు రూ. 97-8-0) మించకుండా ఖర్చుపెట్టాలని ఉంది. 1947 లో రాష్ట్రప్రభుత్వాలు, తదితర ప్రభుత్వాలూ అన్నీ మొత్తం 47 ప్రభుత్వాలు, నెలకు ఒకొక్క గుడ్డివానికి 39.91 డాలర్ల చొప్పున (సుమారు 130 రూపాయిలు) 63,800 మంది గుడ్డివాళ్లకు ధనసహాయం చేశాయి. యింకో మూడురాష్ట్రాలలో, 17,400 మంది గుడ్డివారికి ప్రభుత్వ ఖజానాలోనుంచి ఫించనీలు ఏర్పాటుచేశారు. 1947 అమెరికా ప్రభుత్వము అంధుల సహాయార్థమై వెచ్చించిన ధనము, 16,000,000 డాలర్లు అంటే దాదాపు 5 కోట్ల 20 లక్షల రూపాయలు.

'చేయవలసింది శాశ్వతసహాయము తాత్కాలికోపశమనము కాదు'

ఈ చట్టరీత్యా, అంధులకు చాలా మేలు జరిగినప్పటికీ, ఈ సహాయము కేవలము తాత్కాలిక ఉపశమనం మాత్రంగానే ఉంటుందనీ, శాశ్వతంగా వాళ్లకు సహాయం చేయదలచుకొంటే స్వయంవ్యక్తులుగా, ఆర్థికంగా స్వతంత్రులై సంపాదించుకోగల వృత్తులు చూపించాలనీ, ప్రభుత్వం గుర్తించింది. 1936 లో "రాండాల్ఫు షెప్పర్డ్ చట్టం" అనే ఒకచట్టం అమెరికాలో అమలుపరిచారు. దేశమంతటా, ప్రభుత్వకార్యాలయాలలోని రిఫ్రెష్‌మెంటు శాలలో గుడ్డివారికి పనులు కల్పించాలని చట్టం సూచించింది. 1947 సంవత్సరంలో ఇల్లాంటి ప్రభుత్వ రిఫ్రెష్‌మెంటు శాలలు 3960 టిలో, గ్రుడ్డివాళ్లే ఆపరేటర్లుగా పనిచేస్తూ ఒకొక్కడూ సగటున 1820 డాలర్లు (5915 రూపాయలు) డబ్బు సంపాదించుకోగలిగాడు. మరో 521 రిఫ్రెష్‌మెంటు స్టాండులలో, ఆపరేటర్లుగా పనిచేసిన గుడ్డివారు ఒకొక్కడూ సగటున (ఏడాదికి) 1785 డాలర్లు (దాదాపు 5801 రూపాయలు) సంపాదించారు.

గుడ్డివాళ్లు తయారుచేసిన వస్తువులకు ప్రభుత్వం ప్రత్యేకంగా ప్రోత్సాహమిచ్చి, వాటి అమ్మకానికి చాలా సహాయం చేస్తోంది. ప్రభుత్వోద్యోగులు, గుడ్డివాళ్ళు "కుటీరపరిశ్రమలలో" తయారుచేసిన వస్తువులను, తమ ఆఫీసు అవసరసామానులలోకి చెందినవాటిని, కొంత లెఖవరకూ విధిగా కొని తీరాలని ప్రభుత్వం చట్టం ఏర్పాటుచేసింది. ఈ కొనవలసిన వస్తువులు నిర్ణయించేందుకు, వాటికి సజావైనధరలు నిర్ణయించేందుకు ప్రెసిడెంటు నియమించిన ఒక సంఘము ఉంటుంది. చీపుళ్లు, చాపలు, తలగడదిళ్లు, గలీబులు, గోటిరీలు, మొదలైన వస్తువులన్నీ గుడ్డివాళ్లు తయారుచేసినవాటినే ముందు కొంటారు.

ప్రత్యేక సదుపాయాలు

గుడ్డివారికి ఇన్‌కంటాక్సులు కట్టుకోవలసి వచ్చినప్పుడు మామూలు మినహాలన్నిటితోబాటు అదనంగా 600 డాలర్ల మినహాయింపుకు ప్రభుత్వం ఉసులుపాటు కల్గించింది. ప్రయాణాలలోకూడా, అమెరికాలో గుడ్డివారికి ఒక టిక్కెట్టుధరకు రెండు టిక్కెట్లు ఇస్తారు. రెండో టిక్కెట్టుతో అంధులు తమకు తోడుగా కావలసిన వ్యక్తినెవరినైనా తీసుకొని వెళ్లవచ్చును.

యుద్ధాలలో గ్రుడ్డివాళ్ళైన వాళ్ళకు, యుద్ధవీరుల పునరావాసశాఖవారు ప్రత్యేక సదుపాయాలన్నీ కలుగచేస్తున్నారు. వాళ్లకు వ్యక్తి ఒక్కింటికి నెలకు 318 డాలర్లు ఇస్తారు. ఇతర అంగవైకల్యాలుగానీ, లేక ఇతరత్రా అతనిమీద ఆధారపడిఉన్న జనం ఎక్కువ ఉంటేగానీ, ఈ మొత్తానికి మరికొంత మొత్తంకూడా కలిపి ఇస్తారు.

వీళ్లకు ప్రత్యేక ఉచిత గ్రంథాలయాలున్నాయి. కాంగ్రెస్ లైబ్రరీలో గుడ్డివారికి

(21-వ పేజీ చూడుడు)

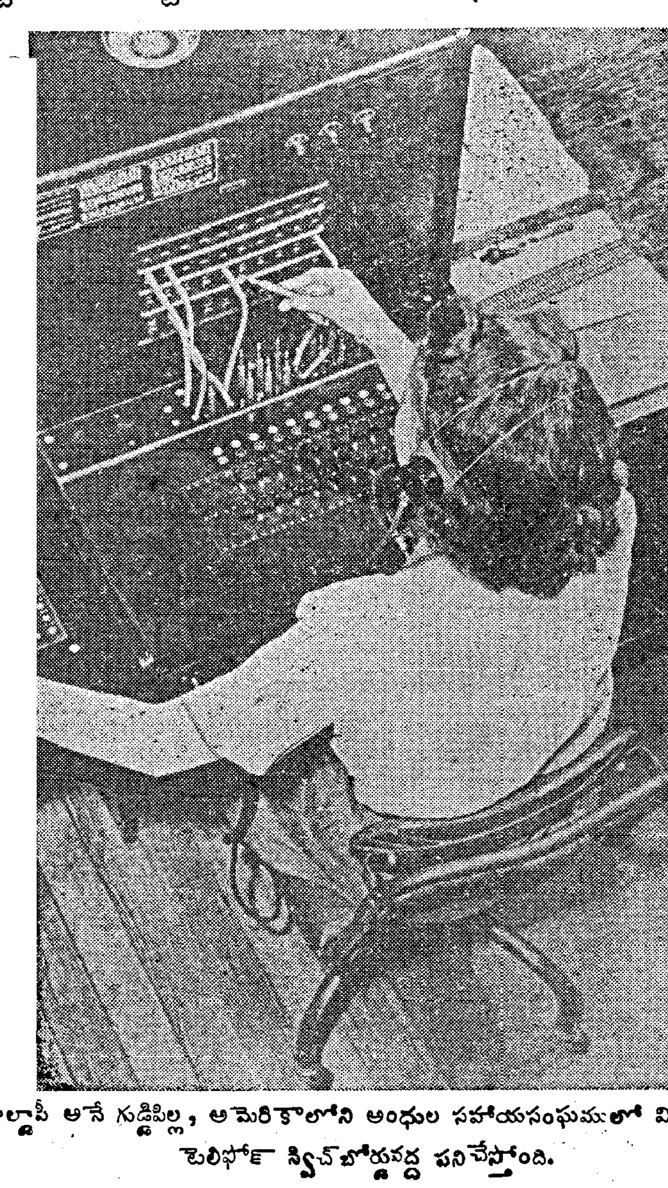

హిల్డాపీ అనే గుడ్డిపిల్ల, అమెరికాలోని అంధుల సహాయసంఘములో విద్యనేర్చి, టెలిఫోన్ స్విచ్‌బోర్డువద్ద పనిచేస్తోంది.

కందిపప్పు తెమ్మని యిచ్చింది నాకు. పోగా నాగన్న బండిలోనుండి రెండు పొట్లాలు తీసి వద్దన్నా నా చేతిలో పెట్టాడు. ఏమి టివి? అన్నాను. "అయ్యా, ఒకటి చిట్టికీ, ఒక్కటి పాపకూ యివ్వండి" అన్నాడు ఎంతో ఆప్యాయంగా. ఇల్లా అనేకమారులు ఎదురయ్యాడు నాగన్న. అమ్మను, నాన్నను, చిట్టిని, పాపను, చూడాలని ఉందనేవాడు కాని, మాయింటికి వచ్చేవాడు కాదు. ఇదే నాకు విచారము!

ఇప్పటికీ కాకినాడవీథుల్లో కనపడుతుంటాడు నాగన్న.